

Slovenski dom

Štev. 14.

V Ljubljani, sreda 19. januarja 1938.

Leto III.

Prvo delo nove francoske vlade, ki jo je brez socialistov sestavil Chautemps, bo:

Zakon o političnem miru v Franciji

Pariz, 19. jan. o. Novo francosko vlado je sestavil predsednik prejšnje vlade Chautemps. Večina članov njegove vlade pripada radikalnim socialistom. Nova vlada računa v zbornici na podporo radikalnih socialistov, Blumovih socialistov in nekaterih desničarskih skupin, ki so dobile zadoščenje v tem, da so radikali komuniste odrinili od političnega vpliva pri vladi in v zbornici. S tem dejstvom je enotnost v političnem nastopanju ljudske fronte razbita, v čemer je največji pomen sedanje vladne krize v Franciji.

Komunisti so se onemogočili pri ostalih skupinah ljudske fronte zaradi stavk, ki so jih izvajali zadnji dve leti; zaradi popolne politične odvisnosti od Moskve in zaradi nepriprave pripravljanja revolucije, ki bi Francijo vrgla v pogubo. Višek predrznosti so dosegli z zahtevami, naj jim Blum v vladi, ki jo je hotel postaviti, da tri ministrska mesta, med drugim vojno ministrstvo, na katero so vrgli svojo propagando in pa podtajniško mesto v zunanjem ministrstvu, da bi Francijo tako držali navezane na Sovjete, katerih se hoče otresti, ker ne bi rada izgubila vseh svojih manjših in večjih zaveznikov v Evropi.

Chautemps je sestavil vlado po seji svoje stranke, na kateri so se sporazumeli v načelih za novo vlado. Na seji so sprejeli resolucijo, v katerih izrekajo Chautempsu zaupanje in priznanje za njegovo delo, ki je bilo z ozirom na to, da je izrinil iz politike komuniste, res mojsrsko.

Načela, po katerih naj bo sestavljena nova vlada, so naslednja:

1. v vladi bodo zastopniki radikalne stranke, socialne republikanske zveze in neodvisne leve;
2. vlada se bo sestavila iz izrečnim pogojem, da jo bo podpirala socialistična stranka in
3. program vlade ne bi smel biti tak, da bi ustvaril razdor med strankami ljudske fronte.

To zadnje načelo je le zaradi lepšega, da potolaži skrajne levčarje med socialisti, ki so včeraj

izzvali v svoji stranki razdor in majo položaj Blumu.

Ministrski predsednik Chautemps je izjavil časnikarjem, da ga bo pri novi vladi vodilo tisto načelo, ki ga je že prej: skušal bo zbrati okrog osnovnih francoskih političnih načel čim več francoske dobre volje in pripravljenosti. Pred padcem svoje prejšnje vlade je izdelal zakon o miru, zdaj pa bo poskusil predložiti zbornici zakon o političnem miru v Franciji, in to čim prej.

Ta izjava je vzbudila veliko pozornost, saj ni dvoma, da bo zakon o političnem miru vseboval stroge odredbe proti skrajnejšem, ki so v Franciji povzročili tak političen nemir in nervoznost, kakršni ni bilo morda že 60 let.

Seznam ministrov

Pariz, 19. jan. o. Predsednik vlade Chautemps, minister za vojno, narodno obrambo in podpredsednik vlade Daladier, minister brez listnice Bonnet, ki ima posebno nalogo, da pripravi do sodelovanja z vlado vse gospodarske sile, in Frossard, ki mu je poverjeno delo v kabinetu predsedstva vlade, pravosodni minister Campinchi, zunanji minister Delbos, notranji minister Sarraut, finančni minister Marchandeu, letalski minister Guy La Chambre, minister za vojno mornarico Bertram, prosvetni minister Jean Zay, minister za javna dela Queille, trgovski minister Pierre Cot, minister za kmetijstvo Chapsal, minister za delo Ramadier, minister za kolonije Steeg, minister za pokojnine Lassalle, minister za zdravstvo Rucart, minister za pošte Gentin, minister za trgovsko mornarico Elbel. Državni podtajniki (namestniki ministrov): v predsedništvu vlade Locande, ki mu je poverjena naloga vodstva poslov za emigracijo in tuje ter Serre, v zunanjem ministrstvu Tessan, v notranjem ministrstvu Aubaud, v finančnem ministrstvu Hyman, v vojnem ministrstvu Delomsorbe, v mini-

strstvu za telesno vzgojo Courson, v ministrstvu za tehnični pouk Julien, v ministrstvu za javna dela Jaubert, v trgovinskem ministrstvu Bibier, v kmetijskem ministrstvu Liaufey, v ministrstvu za kolonije Monerville, v ministrstvu za javna dela Lafaye. Vsi državni podtajniki razen dveh, pripadajo radikalnim socialistom. Pomembno je tudi dejstvo, da je podpredsedstvo vlade dobil odločni Daladier, kar govori za to, da se vlada ne bo več dala ustrahovati od stavkajočih.

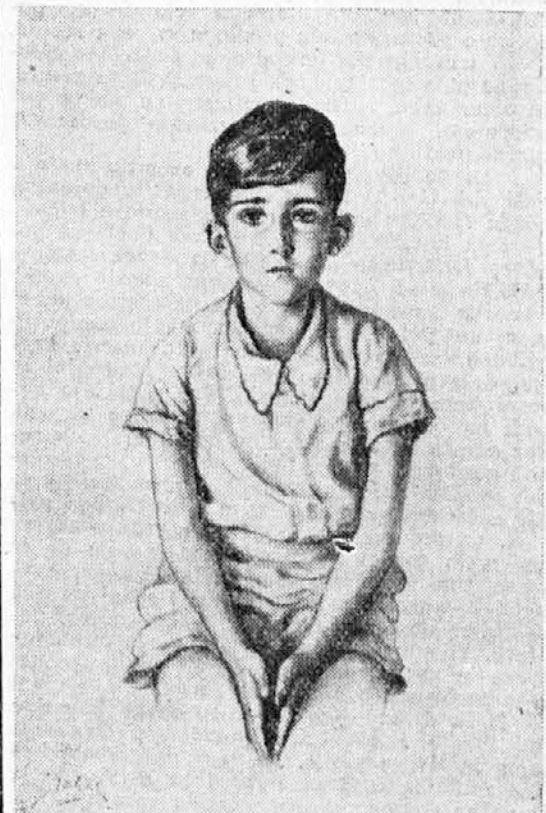
Se ena izjava nove vlade

Pariz, 19. jan. AA. Havas: Preden je predsednik vlade Chautemps s svojimi sodelavci odšel k predsedniku republike, je v salona hotela Matignon sprejel časnikarje in jim izjavil:

»Srečen sem, da sem lahko zaključil to kočljivo vladno krizo. Vlada, ki jo bom predstavil sedaj predsedniku republike, se bo trudila, da izpolni upanje države, ki si želi pravico, socialni mir, reforme in varnost. Vlada bo svojo nalogo vršila v dveh smereh: da bo zmeraj na prvem mestu izpolnjevala voljo naroda in da bo ta volja odgovarjala rešitvi vseh vprašanj. Sedaj je najbolj potrebno, da se vzdrži trdnost naših financ in pripravijo socialni zakoni, ki bodo zagotovili mirno sodelovanje dela in kapitala. Obrambi domovine bomo posvetili vso svojo pozornost.

Opazili ste mogoče, da sem s posebno skrbjo organiziral predsedstvo vlade. Oživi naj se posebno gospodarska in finančna delavnost, prav tako pa naj se izvaja strogo nadzorstvo nad tuji. Istočasno sem s tovaršem Daladriem izkoristil to priliko in preorganiziral ministrstvo za narodno obrambo. Tovariša Campinchi in Cot sta mi zato radevolje stavila svoja resora na razpolago in jaz sem jima ponudil druga resora. Ta vlada je močna in pripravljena. Sedaj pa gremo na delo. Vsem hočem reči, da je moja vera v bodočnost domovine velika in da je ta odvisna samo od naše zbranosti, discipline in socialne sloge.

Kraljevič Tomislav - desetleten

Belgrad, 19. januarja. m. Danes praznuje v Belgradu v krogu svoje kraljevske družine desetletnico svojega rojstva Nj. Vis. kraljevič Tomislav. V Belgradu je prebil božične praznike, te dni pa bo odpoval spet v šolo na Angleško.

Vesti 19. januarja

Belgijske oblasti so obsodile flamskega voditelja Grammensa, ker se je zavzemal za to, da velja na Flamskem samo flamsčina in se s svojimi pristaši odstranjal dvojezične napise.

Bukareški znan je prepovedal klati živino po judovskih obrednih predpisih, ker se živali pri tem preveč mučijo.

Predsednik zveze sovjetskih republik ne bo Stalin, kakor ponavadi mislijo, marveč Kalinin, ki je bil tudi do zdaj na tem mestu, čeprav ekoraj nihče ne ve, da ima Rusija državnega poglavarja s tem imenom.

Praska policija je prepovedala predavanje, ki ga je hotel imeti nemški pesnik Blunck.

Hudo propagandno vojno proti Angliji je baje začela Nemčija v svojih nekdanjih kolonijah v Afriki med domačim prebivalstvom. Tako poročajo nekateri angleški listi.

Japonske industrijske družbe so kupile velike železne rudnike na tihomorskem otočju Novi Kalfiforniji. V tamošnjih rudnikih je kakih 20 milijonov ton železa.

Mednarodni pomorski sporazum, ki so ga razne države podpisale pred leti v Washingtonu, bo odpovedala te dni Amerika, ki hoče neomejeno povečavati število svojega vojnega brodoma.

Pregled državljanov izkazov je sklenila izvesti romunska vlada takoj. Po pregledu bodo vzeli državljanstvo vsem tistim, ki so si ga nezakonito pridobili. Prizadeti bodo pri tem skoraj izključno Judje.

Viharji ob angleških obalah še vedno divjajo in prihajajo čezmorski parniki iz Amerike z velikimi zamudami. Morje je vrglo na suho 22 trupel mornarjev, ki so med viharji utonili.

Novo križarko so spustili v morje v Tržicu pri Trstu. Krstili so jo na ime »Nanine«.

Madžarski kraljevi namestnik Horthy bo prišel na Poljsko dne 5. februarja. Za ta obisk pripravljajo velike slovesnosti.

Bivšega sovjetskega poslanika v Budimpešti, Bežadina, so v Moskvi ustrelili, češ da je izdal koristi Sovjetske Rusije. Poslanika so komaj pred dobrim mesecem poklicali v Moskvo.

Portugalski zastopnik pri vladi generala Franca, Piera, je včeraj dospel na svoje mesto v Salamancu.

General Goering je povabil v Nemčijo podtajnika angleškega vojnega ministrstva, lorda Lloyda, ki bo ostal v Berlinu nekaj dni.

Drugi mednarodni zimskošportni teden se bo začel v Garmischu. Udeležujejo se ga med drugimi tudi Japonci.

Nemško-jugoslovanski odbor za gozdarstvo, ki se bo bavil z lesno trgovino med Jugoslavijo in Nemčijo, so ustanovili v Berlinu.

Odbor za nevmešavanje v špansko vojno je imel včeraj dopoldne sejo, na kateri so se skušali sporazumeti o nekaterih točkah poziva, ki ga bodo menda v kratkem poslali obema vojskovočima se strankama.

22 mladih žrtev je zahteval ogenj v študentskem zavodu sv. Ilacinta blizu Montreala v Kanadi. Ogenj je izbruhnil nenadno in uničil stavbo. Pogrešajo še 25 gojencev.

Turška vlada je zaprla borzo v Carigradu. Njene posle bo prevzela na novo ustanovljena borza v Ankari.

35.000 francoskih državljanov je padlo od začetka španske vojne na raznih bojiščih. To so ugotovile nacionalistične oblasti pri legitimarni mirlici, ki so imeli vsi francoske državljanske izkaze. Torej je francosko nevmešavanje docela podobno nevmešavanju drugih.

Sovjeti utrjujejo mejo proti Estoniji in so vse prebivalstvo iz obmejnega predela poslali v notranjost Rusije, ker je bilo baje nezanesljivo. Prav tako so prestavili vse svoje stražnice za nekaj metrov od meje, da ne morejo njihovi obmejni stražniki govoriti z Estonci in se nametati protiboljševskega duha.

Jugoslovanski politični obisk v Berlinu

Predsednik naše vlade pri nemški vladi

Berlin, 19. jan. Predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Stojadinović si je včeraj ogledal nekatere naprave nemške vojske v Jüterbogu. Nato si je ogledal vojaško letalsko šolo in akademijo v Gatowu. Opoldne je prisostvoval v Jüterbogu nadzve zanimivim strelnim vajam in vajam letalske skupine Richtoffen.

V vojaški akademiji v Gatowu je dr. Stojadinoviča pozdravil državni podtajnik za letalstvo general Milch. Navzočni so bili med drugimi tudi poveljnik celotne nemške vojske general v. Frick, letalski poveljnik general Göring, načelnik glavnega štaba general Beck in topniški nadzornik general Hase. Popoldne so priredili v oficirski kazini nemških letalcev kosilo v čast jugoslovanskih časnikarjev. Mnogi nemški častniki, ki so se udeležili vojne, so pristopili k našim časnikarjem in izjavili, kako občudujejo našo vojsko. Eden od njih je celo izjavil, da še ni videl boljše vojske od naše, ker se je z njo seznanil v zgodovinskih trenutkih, ki so sedaj že zgodovina. Vaša vojska, je dejal ta častnik, je naredila name in na moje tovariše vtis najboljšega človeškega materiala, ki si ga sploh moremo misliti. Glede njenih moralnih vrlin pa lahko rečem samo to, da nihče tudi v svetovni vojni ni vedel, kaj je junaki boji, če nisi imel prilike, da je prišel na bojišče proti Srbom, ki so junaki nad junaki. Prepričan sem, da bo tudi jugoslovanska vojska nadaljevala to veliko tradicijo Srbije in da bo ohranila vedno sloves, ki ji ga je zapustila vojska pod poveljstvom vašega viteškega kralja Aleksandra. Ne dvomimo v vašo ogromno silo in vas zato tembolj cenimo, ker ste ... preudarni.

Za tiskovno sodelovanje

Berlin, 19. jan. AA. Nemški propagandni minister dr. Göbbels je imel danes daljši razgovor z načelnikom jugoslovanskega tiskovnega urada dr. Kostom Lukovićem. Pri tej priliki je izrazil svoje zadovoljstvo s pravilnim ravnanjem jugoslovanskega časopisa do Nemčije. Pristavil je, da po njegovem mnenju dobrih odnosov med posameznimi državami ni brez dobrih odnosov časopisja. Sodelovanje med časopisjem posameznih držav le pospešuje splošni mir.

Med r. Stojadinovičevim obiskom v Nemčiji

Razpust romunske zbornice - razpis novih volitev

Bukarešta, 19. januarja. m. Sinoči je bil podpisan ukaz o razpustu romunske zbornice, ki je bila izvoljena pri zadnjih volitvah meseca decembra. Nove parlamentarne volitve bodo 2. marca, senatske pa 4. marca. Skupščina in senat se bosta sestala na svojo prvo sejo 10. marca. Z objavljenim ukazom o razpustu parlamenta in o razpisu novih državnozbornih volitev je tudi spremenjen romunski volilni zakon. Določili so tudi že volivna znamenja. Vladna stran-

so bili razgovori tudi med ministrom Göbbelsom in šefom jugosl. tiskov. urada dr. Lukovićem.

Med razgovorom so ugotovili, da soglašajo v tem, naj časopisje obeh držav kakor doslej tudi v prihodnje upošteva dobre prijateljske stike, ki so med Jugoslavijo in Nemčijo. Ugotovili so, da bi poglavljen izmenjava poročil med enim in drugim časopisjem in stiki med njihovimi zastopniki obeh strankam koristili. Zlasti so ugotovili, da je enotnost v naziranjih o potrebi, naj nemški in jugoslovanski listi ne objavljajo poročil ali člankov, ki bi utegnili rušiti dobre stike med obeh državama. Kot skupno osnovo za politično ravnanje časopisja na obeh straneh so vzeli stremelje, naj časopisje lojalno sodeluje pri nadaljnjem zblizanju obeh narodov in kaže pri tem razumevanje tudi za življenjske potrebe ene kakor druge dežele kakor tudi voljo do iskrenega sodelovanja v korist obeh držav in za največjo dobroto splošnega miru.

ka bo imela za znamenje eno piko, liberalci dve piki, vajdisti tri pike, Železna garda štiri pike in narodna kmečka stranka pet pik.

Vest o razpustu parlamenta in razpustu novih volitev se je sinoči z bliskovito naglico raznesla po Bukarešti in je sprožila najrazličnejše komentarje posebno še z ozirom na to, ker so se vse opozicijske stranke izrekle proti razpustu parlamenta in proti razpisu novih volitev.

Prizadevanje Ircev za popolno neodvisnost:

Sporazuma med Irsko in Anglijo - ni

London, 19. jan. o. Razgovori med Irsko in Anglijo, ki so se začeli v ponedeljek, se bodo danes končali. Kljub temu, da so razgovori potekali zelo priščno in prijateljsko, ni prišlo do sporazuma v tistih glavnih vprašanjih, zaradi katerih so jih začeli. Zaradi tega ne bodo danes mogli podpisati še nobenega sporazuma med Irsko in Anglijo. V teh treh dneh so mogli samo ugovoriti, katera vprašanja razdvajajo obe državi. Pogajanja bodo po odhodu irskega voditelja de Valera iz Londona nadaljevali irski in angleški politični in gospodarski strokovnjaki. Po teh pogajanjih se bosta de Valera in predsednik angleške vlade Chamberlain prihodnje mesece spet sestala in rada podpisala pogodbo o sporazumu.

Vprašanja, v katerih se Irsko in Anglija ne ujemata, so naslednja:

1. Irsko zahteva združitev vsega irskega ozemlja v svobodno in neodvisno državo. Gre pri tem za Ulster, Severno Irsko, ki je kljub razglasitvi irske države še naprej pripadla Angliji. Irski to pokrajino zahtevajo brezpogojno zase.

2. Anglija želi, da se Irsko priključi angleškemu obrambnemu sistemu in se z Anglijo sporazume za enotno izvajanje velikega angleškega obrambnega programa. Irsko pa tega ne sprejme, če ji Anglija ne odstopi Ulstera. Ti dve vprašanji sta v taki zvezi, da ni moči rešiti enega brez drugega.

3. Anglija zahteva, naj Irsko začne plačevati obresti svojih dolgov in letne obroke.

4. Irsko je pripravljena to storiti samo pod pogojem, da Anglija odpravi visoke carine, ki jih je določila za irsko blago in sklence z Irsko novo trgovsko pogodbo.

Naskok nacionalistov na Teruel

Saragosa, 19. jan. Nacionalistične čete so začele z naskokom pri Teruelu in povzročile, da so se republikanske čete, zlasti ob reki Alfambri zlo-mile. Rdeče čete so se morale umakniti onstran te reke. Prodirajoče nacionalistične čete so zavzele vrhove severno od Teruela. S posebnim uspehom je nastopilo nacionalistično topništvo, ki je neprestano obstreljevalo postojanke republikancev tik ob Teruelu. Boji so bili zelo hudi in ponekod so se borili od moča do moča. Republikanske čete so se umaknile čez reko Alfambro v neredu in s precejšnjimi izgubami.

Posebno se je udeleževalo nacionalistično topništvo, ki obvladuje vse česte. Rdeči so imeli velike izgube. Pri zadnjih napadih so sodelovali samo tuji oddelki, med drugimi bataljon judovskih prostovoljcev, ki pa je odpovedal pokorščino, zaradi česar so njegovega poveljnika ustrelili. Nacionalisti so ujeli veliko tujih prostovoljcev iz ameri-kanske in angleške brigade ter senegalskih črncev, ki se bojujejo v francoskih bataljonih. Zdi se, da hočejo nacionalisti za vsako ceno osvojiti Teruel. Boji za mesto so vedno hušji.

Hitlerjeva policija je zaprla v Münchenu jezuitskega patra in vojnega invalida Mayerja zaradi neke pridige. P. Mayer spada med najbolj priljubljene cerkvene govornike v Nemčiji in je zaradi pridig bil nekoč obsojen na šest mesecev ječe.

70 smučarskih sol deluje letošnje zimo v Švici in so vse zelo dobro obiskane.

Japonske oblasti v Mandžuriji so zaprle zaradi vohunstva dva sovjetska letalca, ki sta v megli zabredla in se morala spustiti na mandžurskem ozemlju. V sovjetskih krogih vlada zaradi tega veliko razburjenje.

Samo še 2 dni!

Nepreklicno brez podajševanja!
samo še danes in jutri!

KINO UNION Telefon 22-21

Monumentalno filmsko veledelo

Poročnik indijske brigade

Vsa Ljubljana govori o njem, vsak je obduoval film, ka
kršnega morda celih 10 let ne bo več na filmskem platnu!
Ne zamudite ga — vsak ga mora videti. Predstave ob 16,
19-15. in 21-15 uri.

Proračun gradbenega ministrstva

Belgrad, 19. jan. AA. Minister za gozdove in rudnike, Bogoljub Kujundžić, je dal finančnemu odboru narodne skupščine delo obsežno poročilo o proračunskem predlogu svojega resora.

V tem poročilu je podrobno podčrtano celokupno delo tega važnega gospodarskega resora, in sicer tako v samem ministrstvu kakor pri podrejenih ustanovah in državnih gozdarskih in rudarskih podjetjih.

Skupna površina gozdnega ozemlja znaša v naši državi 8.196.940 ha. Od tega je dejansko gozda 7.258.790 ha. Na državne gozdove odpade od tega 2.814.553 ha ali 38,8%, na občinske gozdove 1.910.916 ha ali 26,3%, na druge lastnike 2.533.346 ha ali 34,9%. Pogozdene zemlje je 29,3 odstotka, na enega prebivalca pa odpade nekaj manj kot pol hektarja gozda. Stanje gozdov in njihovo varstvo zadaja državi v nekaterih krajih, državi gozdni upravi in naši zavedni in resni javnosti mnogo skrbi, ker postajajo napadi na občinske in državne gozdove pogosti, kar ograža ne le racionalno gospodarstvo v samih gozdovih, temveč tudi sam obstoj posameznih gozdnih objektov v najbolj siromašnih krajih naše države. Minister je odkritosrčno priznal, da sedanje stanje nekaterih državnih in občinskih gozdov nikakor ne ustreza in da je treba zato posvetiti varstvu del gozdov vsestransko pozornost, ker vidimo že sedaj strašne posledice uničevanja gozdov, kakor n. pr. poplave, ki uničujejo naše najvažnejše prometne zveze in vrhu tega preprečujejo življenje našega prebivalstva v goratih krajih.

Naša država ima poleg gozdnega bogastva tudi kraje z obsežnimi površinami kraškega sveta in živega peska. Ta neproduktivna površina znaša 1.100.000 ha. Pogozditev tega ozemlja je važno gospodarsko in socialno vprašanje, ker ležijo najboljše goščave prav v najbolj siromašnih krajih naše države. Ravno to je pa prirastek prebivalstva precej velik in bi morali gozdovi z gozdom ustvariti pogoje za življenje našega številnega kmečkega življa ter popraviti tamošnje neugodne klimatične in higienske razmere.

V tesni zvezi s pogozditvijo goščav je uređitev hudournikov. Njihova škoda nam je še predobro znana iz nedavne preteklosti.

Les je tudi velikega pomena tako za vsakdanje potrebe kakor za trgovino. Zaradi ustroja našega izvoza, kjer so na glavnem mestu naši poljski pridelki, ki so na nestalni, ker so odvisni od rodovitnosti posameznih let, je les iz naših gozdov še večjega pomena, saj njegova proizvodnja ni odvisna od posameznega leta, pač pa more izpolniti praznine v izvozu naših poljskih pridelkov tudi v nerodovitnih letih.

Ker je les velikega pomena tako za okritke naših domačih potreb, kakor za obrambno industrijo, moramo skrbeti, da bo proizvodnja iz naših gozdov trajna, kar pa ni mogoče doseči brez dobrega varstva in brez urejenih elaboratov. Z drugimi besedami, z gozdovi je treba tako gospodariti, da ostanejo večni in da se neprestano obnavljajo bodisi prirodno ali na umeten način.

Izdali smo obsežne ukrepe, da pospešimo notranjo kolonizacijo na ozemlju bosenskih gozdarstevih ravnateljstev. Uredba o podeljevanju državne gozdne zemlje določa, naj jo dobe v prvi vrsti taki vojni prosilci, ki doslej niso prejeli svoje protoslovesne kompetence. Razen tega naj po tej uredbi dobe zemljo gospodarsko šibki kmeti kmečkega prebivalstva na področju gozdnega ravnateljstva v Sarajevu, Tuzli in Banjaluki.

Glede državnih gozdnih podjetij je treba poudariti, da je ministrski svet na predlog ministra za gozdove in rudnike Kujundžića sprejel dve uredbi o sanaciji gozdnogospodarskega podjetja Dobrin-Drvar a. d. in da se je izvedla združitve treh državnogozdnih podjetij v enotno Gozdno industrijsko podjetje Dobrin-Drvar a. d., Tovarne celuloze Drvar a. d. v Drvaru in Durmitor a. d. za izkoriščanje za trgovino z lesom.

Rudarstvo

Rudarstvo predstavlja v naši državi eno najvažnejših gospodarskih področij in sicer tako po količini vrednosti dosežene proizvodnje, kakor se več po vlogi, ki jo ima rudarstvo v industriji državne obrambe. V proizvodnji rude, če upoštevamo baker, je Jugoslavija na prvem mestu v Evropi, daleč pred drugimi državami v Evropi. Na lestevici svetovne proizvodnje surovega bakra pa zavzema sedmo mesto. Isto mesto v Evropi in sedmo na svetu ima Jugoslavija tudi v proizvodnji koncentrirane svinčene rude, v proizvodnji cinkove rude je že sedaj na drugem mestu v Evropi in na šestem na svetu. Tudi glede pridelovanja železne rude zavzema vidno mesto v Evropi, glede kakovosti te rude je pa na prvem mestu, tako da je postala doba-

Celjske novice

8 mesecev strogega zapora, ker je navajala mladino k tatvini. Pred okrožnim sodiščem v Celju se je večerj zagovarjala pred tričlanskim senatom delavka Frančiška Hauptman iz Hrastnika, ki je v večih primerih navajala otroke, da so hodili klast v steklarno večje steklenice in jih prinašali njej. Otroke je podkupovala z dinarčki, steklenice pa je seveda prodala. Sodišče je obsodilo Hauptman Frančiška na 8 mesecev strogega zapora in na tri leta izgube častnih pravic.

Nesreča v nesreči. V Pamečah pri Slovenj Gradcu se je večerj okrog polne pripetila nesreča, katere žrtev sta postala trgovski potnik g. Cafuta Franc iz Celja in dr. Strnad, zdravnik javne bolnišnice v Slovenj Gradcu. Cafuta Franc se je peljal z avtomobilom po trgovskih opravkih iz Slovenj Gradca, v Pamečah, ko je hotel izstopiti iz avtomobila, pa mu je spodrsnilo ter je padel po tleh in si močno poškodoval hrbtenico. K ponesrečenosti se je takoj pripeljal zdravnik g. dr. Strnad iz Slovenj Gradca, ki mu je nudil prvo pomoč. Ko pa je hotel ležega dvigniti, mu je na poledenih tleh spodrsnilo in si je zlomil pri padcu nogo. Zdravnika so pripeljali v slovenj-gradsko bolnišnico, Cafuta pa zvečer v celjsko bolnišnico.

vitelj mnogih evropskih železarn. Tudi za lastno potrebo ima dovolj. Naša železna industrija razpolaga torej z zdravno osnovo za svoj nadaljni razvoj.

Proizvodnja premoga je naraščala neprestano do leta 1929, ko je dosegla svoj vrhunec. Odlej je začela potrošnja premoga padati in je padla tudi proizvodnja premoga do najnižje točke l. 1932. Proizvodnja premoga sedaj narašča postopno in trajno.

Pri bakreni, svinčeni in železni rudi je proizvodnja v prvih 9 mesecih 1937 narasla proti enakemu razdobju leta 1936, in sicer pri bakreni rudi za 144.358 ton. V vsaki toni surovega bakra borskih rudnikov je približno 50 gr zлата. Ko bomo mogli predelati vso svojo tonažo, bomo dobili iz borskih rudnikov nad 2000 kg zлата leino, kar da v sedanji vrednosti čez 100 milijonov din.

Pri izvajanju enotne rudarske politike za vse državno ozemlje rudarska oblast ni imela pri roki enotnega rudarskega zakona, marveč je še vedno v veljavi pet zastarelih zakonov. Zato so nedavno tega v ministrstvu za gozdove in rudnike sestavili načrt novega rudarskega zakona, ki ga sedaj kr. vlada proučuje, narodnemu predstavništvu pa bo v kratkem predloženo zaradi zakonitve.

V zvezi z aktivno gospodarsko politiko kraljeve vlade je nastala potreba, da se proračun izdatkov ministrstva za gozdove in rudnike za 1938/39 leto poveča.

To je v zvezi z nacionalizacijo velikih gozdarstevskih podjetij in z njihovim pravnim izkoriščanjem. Potrebni so tudi zaradi ustanovitve domače metalurške industrije. Ta industrija je za našo obrambo zelo važna. Izdatki se bodo večkrat izplačali, ker bo domača industrija lahko zboljšala našo devizno in splošno plačilno bilanco. Povečanje izdatkov je torej v korist splošnosti.

V razpravo so posegli: posl. Fran Zupančič (proti) in Zivota Milanović (za). Predsednik Rajaković je nato zaključil sejo in sklical prihodnjo za 21. januar ob 9 dopoldne z istim dnevnim redom: Proučitev proračuna izdatkov ministrstva za gozdove in rudnike.

KINO SLOGA

predvaja danes premiero zabavne operete

Ne morem se ti upreti!

V glavnih vlogah Anny Ondra in Hans Söhnker. Režija Bolvary. Muzika Fr. Doelle.

Liubezen, divna glasba, zdrav humor in sijajna igra so odlike tega filma.

Telefon 27-30

Rezervirajte si vstopnice v predprodaji! Predstave danes ob 16, 19-15 in 21-15.

V senci paragrafa

Ljubljana, 19. januarja.

Včeraj dopoldne je bilo v dvorani okrožnega sodišča več zanimivih obravnav. Zagovarjati se je moralo pred obtožbo več tatov, zanimiva pa je bila zlasti obravnava proti bivšemu tacenskem županu, kateremu je revizijsko poročilo banske upr. očitalo, da je zagrešil v občinskem poslovanju ponesrbo občinskega denarja. Dvorana je bila nabito polna poslušalcev.

V vlogi lažnega detektiva

Pomanjkanje iznajdljivosti se ljudem res ne more očitati, vse povsod srečujemo male ljudi, ki skušajo z raznimi triki prevariti življenje, na koncu se pa izkaže, da jih je vendarle ukanilo življenje samo, ki slej ko prej terja od vsakega, da živi po zakonih poštenja in vesti. Paragraf je samo neizbežno nujno zlo, h kateremu se je zatekla družba, da zavaruje sebe pred škodo.

Pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Brelih s prisodnikom s. o. s. g. Kovčev in s. o. s. g. Javorškom, je stal 26letni delavec Ludvik Strauss iz Primskovega pri Kranju s svojo ženo Frančiško iz Tržiča, zasebno uradnico. Obtožnica je očitala Frančiški Strauss, da je predložila legitimacijo svojega moža Straussa Ludvika in v njo namesto besede »delavec« napisa »tajni policist«, obenem pa spremenila osebne podatke v legitimaciji. Napravila je tudi nekakšno potrdilo, da ji je šef Kobal Peter posodil znesek 1000 din in naročil zanj žimnico. Njen mož Ludvik pa je bil obtožen, da je svojo ženo k dejanju napeljal.

S ponoreno legitimacijo je nato hodil kot tajni policist okrog in zagrešil več primerov izsiljevanja. Tako je lani septembra zapretel Golorej Heleni, da jo bo ovadil, ker prodaja saharin. Golorej Helena mu je seveda izročila podkupnino, prvič 1500 din, drugič pa 2000 din. Septembra lani mu je Maček Terezija v Stari Loki dala 1000 din za neko »posredovanje« v kazenskem postopanju proti njej. Maček Terezija mu je tako dala 1000 din, Golorej Helena pa kot nagrado za njegov molk še poldrug kilogram saharina. Prav tako pa je Strauss lani septembra zatrljal v Senčurju Vreček Mariji, da bo pri njej kupil saharin in ga pošteno plačal z denarjem. Enako se je predstavljal tudi Mandelc Matildi. Ko pa je dobil od Vreček Marije 50 din in od Mandelc Matilde kilogram saharina, je izjavil, da je saharin zaplenil.

Njegovo izsiljevanje in prevare pa so le slednjič prišle na dan. Zena Frančiška je zakrivila prestopke napravljajla lažnih listin po paragrafu 215. k. z., Ludvik Strauss pa zločin izsiljevanja po par. 332., prestopke prevare po par. 334. in zločinstvo po paragrafu 334.

Frančiška je svoje dejanje priznala, legitimacijo pa je spremenila na možovo zahtevo, ne da bi vedela, za kaj gre. Ludvik je priznal, da je ženi naročil, naj podatke v legitimaciji spremeni. Oba sta s tem zakrivila kaznivno dejanje. Priče so izpovedale, da se je obdolženec izdaljal za tajnega policista in da je izsiljeval denar. Šef Kobal Peter je izjavil, da ni nikdar dal nobenega posojila Frančiški Strauss, niti ni zanj naročil žimnice.

Obsojena je bila Frančiška Strauss na mesec in deset dni strogega zapora in na plačilo stroškov

Požar na svatovščini

V poročni noči je nekdo zažgal novoporočencema imetje

Maribor, 18. jan.

O grdem maščevanju nam poročajo iz Svetega Jakoba v Slovenskih goricah. Na gostiji Ivana in Magdalene Reininger v Zgornjem Ilapju pri Sv. Jakobu je nastal sredi noči, ko so bili svatje najboljše volje, nenadoma požar v senu, ki se je bliskovito razširil na vsa poslopja, ki pripadajo domačiji. Okrog 2 popoldni, ko je iz hiše odmevalo vriskanje in petje veselih svatov, se je nenadoma posvetilo in že so šinili ognjeni zubli iz gospodarskega poslopja. Bliskovito se je ogenj razširil še na hišo, ki je tako naglo vzplamtel, da na reševanje sploh ni

bilo misliti. Prestrašeni so se svatje razbežali na vse vetrove, ženin in njegova mlada žena pa sta si otele samo to, kar sta imela na sebi. Vse drugo so uničili plameni. Žalostna sta se morala potem zateči k sosedom ter jih prositi za zavetje. Škoda je zelo velika ter je le deloma pokrita z zavarovalnino. Pa še te ne bi dobili, če se ne bi bile že pred Reiningerjevo poroko širile po okolici vesti, da se mu hoče nekdo maščevati. Nvesta je bila zaradi tega v strahu ter je silila v svojega bodočega moža, da je dal svoje imetje zavarovati ter je zavarovalno premijo tudi takoj plačal. Previdnost se je izkazala kot umestno.

Goreče tramovje se je zrušilo nanj

Požar v viničariji Valentina Sobra v Slov. garicah

Maribor, 19. januarja.

Pri Sv. Ani v Slovenskih goricah je v noči od torka na sredo izbruhnil požar v viničariji 32-letnega Valentina Sobra. Sobrova družina je po polnoči že trdno spala in so jo šele sosede zbudili iz sna. Hiša je bila trenutno vsa v plamenih. Zena se je z otroki v zadnjem trenutku še rešila in pri tekla na dvorišče, ravno ko se je tramovje že sesulo. Prosila je moža, naj odpre vrata v hlev, kjer

je bilo nekaj prašičev in kokoši. Ko je mož stopil k vratom, se je tramovje zrušilo in ga pokopalo pod seboj. Dobil je silne opekline in so ga reševalci komaj še rešili, da ni zgorel pod ruševinami. Meso mu je na več mestih kar odstopilo. Požar je uničil hišo in gospodarske poslopje, v katerem so zgoreli tudi trije prašiči in vse kokoši. Škoda je precej velika. Ljudje so si komaj rešili življenje. Sobra so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, malo pa je upanja, da bi mu mogli oteči življenje.

Borba med župnikom in znorelim brivcem

Sombor, 19. januarja. V ponedeljek ponoči se je v hiši evangelijske župnika v Bačkem Petrovcu odigrala strahovita borba med župnikom Mirkom Petrovičem in pobesnelim brivcem. Na vrata pisarne je pozno zvečer nekdo potikal. Ko je župnik vrata odprl, je planil v sobo z velikim nožem v roki brivec Jovan Vrbovski. Župnik je komaj skočil v sosednjo sobo, vendar je bil brivec takoj za njim. Tako sta pritekla v sobo, kjer sta spali župnikovi služkinji. Ti dve sta se ob ropotu prebudili in skočili skozi okno na cesto. Ena si je pri tem zlomila nogo. Vseeno pa se je privlekla do sosedne Martina Bedeja, ki je takoj stekel župniku v pomoč. Prišel je ravno o pravem času, ko je brivec hotel zasadi velik nož v župnika. Bede je brivca od zadaj prijel in potegnil nazaj. Toda besni brivec se je bliskovito naglo obrnil in zasadel nož v Bedeja. Brivca je ukrotil šele Bedejev sin, ki je pritekel v sobo s samokresom v roki in brivca ustrašoval. Po aretaciji so ugotovili, da je brivec znorel.

Zasedanje finančnega odbora

Belgrad, 19. jan. AA. V finančnem odboru se je večerj dopoldne nadaljevala razprava o proračunu izdatkov prometnega ministrstva. Predsedoval ji je predsednik odbora Miloje Rajaković. Navzoč je bil tudi prometni minister Mehmed Spaho. Tajnik odbora Vlado Kazimirovič je prečital zapisnik prejšnje seje nakar se je pričela razprava. Govorili so polanci dr. Jure Koce (za), Miloš Rašović (proti), Karlo Gajšek (za), Zarko Tomašević (za), Ismetbeg Gavran-Kapetanović (za), Djura Miškinović (za).

Prometni minister Mehmed Spaho je nato obširno odgovoril na opombe posameznih govornikov. Ugotovil je z zadovoljstvom, da je velika večina govornikov samih videla, da je letos mnogo manj kritike in opazk in da so v teku leta popravili mnoge opombe iz lanskega proračunskega razprave. Zahvalil se je govornikom tudi za koristne pobude in lojalno sodelovanje.

Odgovor ministra Mehmeda Spaha je večina sprejela s ploskanjem. Nato je bilo glasovanje. Tajnik Vlado Kazimirovič čita posamezna poglavja. Na koncu razglasi predsednik Rajaković, da je proračun prometnega ministrstva sprejet.

Dohodki carin

Belgrad, 18. jan. Po poročilu osrednjih carinskih blagajen so znašali dohodki v prvem desetdnevju januarja t. l. 15.025.350 din, carinski dohodki od 1. aprila 1937 pa do 10. januarja 1938 so znašali 807.414.896 din, za to razdobje je proračun določal 676.950.563 din, to se pravi, da se je izterjalo za 130.464.333 din več. V primeri z dohodki po proračunu 1936/37 se je od 1. aprila 1937 do 10. jan. t. l. izterjalo za 184 milijonov din ali za 29,65% več.

Celjska javna bolnišnica v preteklem letu

Celje, 18. januarja.

Leta 1937 se je zdravilo v celjski javni bolnišnici 8706 bolnikov (4354 moških in 4352 žensk), od teh je bilo v letu 1937 odpuščenih iz bolnišnice 8121 (6453 ozdravljenih, 1496 zboljanih in 172 nezdravljenih), umrlo pa je l. 1937 v bolnišnici skupno 299 oseb. Dne 31. dec. 1937 je ostalo v bolnišnici 286 bolnikov. Umrljivost je znašala v l. 1937 8,28%. V letu 1937 je bolnišnica oskrboval dnevno povprečno po 307 bolnikov in je dosegla 112.060 bolniških oskrbnih dni. Vsak posamezni bolnik je bil oskrbovan po 12,87 dni, dnevno je bilo sprejeto povprečno po 23 bolnikov. Leta 1937 je bilo oskrbovanih več bolnikov kakor v letu 1936: 238, napram l. 1935: 1499, napram l. 1934: 1979, napram l. 1933: 2388 bolnikov. Na posamezni oddelki je bilo 1937 oskrbovanih bolnikov. Na internem z infekcijskim oddelkom 3780 bolnikov, na kirurškem oddelku 3405 bolnikov in na porodniško ginekološkem oddelku 1521 bolnic. Na infekcijskih bolnišnicah je bilo oskrbovanih 478 oseb, od teh je umrlo 20 oseb (18%). Kirurški oddelki je izvršil 2806 operacij, porodniško ginekološki 615 operacij. Porodov je bilo na porodniškem oddelku 516 s 575 otroci.

človeku je včasih kakšna iskra premalo in človek v življenju se izgubi kot barka na morju.

Tako je Valentin Kokalj, rodom iz Javorja pri Škofji Loki s svojimi 44 leti večerj nastopil svoj osmnajsti arest. Vseh prejšnjih sedemnajst je bil jih zadostovalo za celo zgodbo. Že l. 1911 je zašel na krivo pot, od tedaj pa kakor da bi bilo zakletu, skoraj ni bilo leta, da ne bi odsedel po nekaj mesecev v ječah. Kazni po 7 mesecev, po 10 mesecev, so bile nekaj navadnega. Zadnjo kazen je prebil predlanskim. Kot nezaklepan odlokom prepovedan dostop v mesto. Toda Valentin Kokalj je pozabil na ta odlok, kakor da ga nikdar ni bilo in je živel v Ljubljani nepoznan od leta 1929. Nekaj časa je živel na Štajerskem, potem pa v Ljubljani in se preživljal s prodajo starega železa. Tako je Kokalj aprila lani vzel iz nezaklenjene šupe Ivanu Cimpermanu železno dvigalo ali vinto. Ponoči je prišel v šupo pijan in si polskal tam ležišče. Ko pa je odhajal, je opazil lepo vinto, vredno 600 din, na naložil na ramo in jo nesel prodati nekemu Kristanu, ki mu je dal zanj 200 dinarjev.

»Ali priznate, česar ste obtoženi?«

»Priznam, samo pijan sem bil.«

Zagovornik ex officio. Obdolženec priznava. Predlagam milo kazno, zaradi dostopa v mesto pa naj se mu spregleda, ker ni bil o tem poučen.

Kazen: za železno vinto in za prepovedan dostop v mesto proti odloku policije, se je glasila 5 mesecev in 5 dni zapora ter izguba častnih pravic za dobo treh let.

»Sprejemete kazen?«

»Sprejemem.« je odgovoril Valentin Kokalj, kar je zvenelo tako, kakor bi hotel reči: sprejemem celo smrt.

Pridel Naivečja mojstrovina du-

najske filmske produkcije Kirchfeldski župnik

Po Anzenbergerjevem oderskem delu KINO UNION

HANS JARAY - HANSI STOCK

Od tu in tam

Neke vrste političen proces teče pred sarajevskim sodiščem. Na zatožni klopi se nahajajo štirje člani znanе brambne organizacije dr. Vladka Mačka »Hrvatska zaštita«, ker so spomladani lanskega leta napadli profesorja Rudolfa Zaplato in ga močno potolkli. Preiskava dolgo ni krenila v pravo smer, dokler ni neki krojač, ki je bil tudi član te brambne organizacije, prišel k profesorju in mu povedal, da so ga napadli člani »Hrvatske zaštite« in ne iz kakšne osebne mrznje, temveč na ukaz vodstva organizacije. Kakor znano, vodi tisto organizacijo mačkovski pravak odvetnik dr. Ivan Subašić. Ko je na sodni razpravi zagovornik profesorja prebral izjavo krojača, so bili vsi obtoženci silno presenečeni. Se najbolj pa dr. Ivo Subašić, ki obtožene tudi zagovarja. Zaradi ugotovitve točnosti navedb krojačeve izjave, je sodišče razpravo preložilo.

Okostnjak, ki je visel na drevesu, so odkrili v gozdu pri vasi Pleternici blizu Daruvarja. Lovski čuvaj Pavel Konjdrak je obšel redi zajca. Šel je nato po krvavi sledi za njim, toda preden je našel zajca, je zagledal na veji drevesa viseti nekaj reber. Iz neposredne bližine je zagledal pod vejo še kup kosti. Takoj je vedel, da je neki nesrečnejši pred leti izvršil samomor ter so živali ogledale truplo. Nekoliko proč pa je našel še strohnjeno obleko, v žepu pa legitimacijo, ki se je glasila na ime mlinarja Matije Hanžekovića, ki je pred štirimi leti nenadoma in brez sledi izginil.

V gozdovih okoli Virovitice živi precejšnje število divjih veprov. Zato je v nedeljo priredila tamkajšnja gozdna uprava lov na te zverine. Lovci so imeli srečo in so jih zalotili kar celo tropo. Vendar pa so jih zajeli v takem položaju, da je bilo silno nevarno streljati, ne da bi lovci zadeli drug drugega. Nekaj veprov je pobegnulo, enega pa je eden izmed lovcev dvakrat obstrelil. Čeprav močno krvaveč, se je nenavadno velik vever izmuznil med lovci in pobegnil v sosednje lovišče. Čuvaja tega lovišča Jože Zerjav in Ljubo Trbojevič sta vepu sledila in ga našla v jarku vsega v krvi. Približala sta se mu in ga dvakrat ustrelila v glavo. Ko sta mislila, da je vever že mrtveč, se je zgodilo nekaj hudega: vever je iznenada zbral že zadnje moči in jo udaril proti Trbojeviču, ki je zbežal. Pa ga je vever dohitel, mu zadel zob v nogo in ga podrl. Trbojevič se je vepu ubranil na ta način, da ga je zgrabil za ušesa in s tem omilil silovitost udarca. Sele Zerjav je naredil konec borbi. Pognal je vepu v glavo dve krogli in ga usmrtil. Vever je bil težak nič manj kakor 230 kilogramov.

O tiskovnih pregreških sodi sodišče in ne politična oblast. Tako je odločila banska uprava v Novem Sadu na pritožbo uredništva lista »Illustrierte Wochenschau«, katerega je policija v Petrovargradu kaznovala z globo 500 din zaradi tega, ker je uporabljal za svojo slikovno prilogo kar matrico, ki jo je prejel iz Nemčije. Banska uprava je kazen razveljavila in odločila, da je za tiskovne pregreške pristojno edinole sodišče.

818 vagonov masti smo lani izvozili v razne evropske in izvenevropske države. V letu 1936 smo izvozili 75 vagonov manj. Največ masti je kupila tista država, kjer delajo mesto masla rajši kanone, in sicer 500 vagonov. Čehi so je kupili 159 vagonov, Angleži 104, Italijani 28, Avstrijci 12, Švicarji 10, Maltežani 5. Edino Čehi so šli preteklo leto masti rajši kupiti na Madžarsko ali v Romunijo in v Ameriko, kakor pa k nam. Kajti leta 1936 so Čehi pri nas kupili 331 vagonov masti. Zdi se pa, da bo tudi tekoče leto šlo zelo malo masti na Češko, ker zahteva Amerika, da ji Češka zagotovi kontingent 1500 vagonov masti.

Vsako leto večji je jugoslovanski izvoz masti, meša in slanin v Nemčijo. Leta 1929 smo tjakaj izvozili za 1,54 milijona mark, lani pa že za deset milijonov. Podobno je rasel tudi izvoz perja, volne in krzna. Jaje so naši izvozniki prodali v Nemčijo lani za tri milijone mark. Kakor se zdi, bo Nemčija odtlej kupila pri nas še mnogo več podobnega blaga.

Vpričo svoje matere in brata si je zadržal nož v srce 22-letni mladenič Izmet Poljo iz Sarajeva. Udarec je bil tako silen, da si je brat, ki je hotel nož potegniti iz rane, prerezal roko. Razlogi samomora niso znani. Izmet se je bil vsedel v družbi matere in brata k večerji. Ko je hotela mati z veliki kuhinjskim nožem očistiti kos čebule, se ji je pomudil Izmet in vzel nož. Sredi dela pa je zavil nož, istočasno pa zavpil materi, da se bo ubila. Hip nato je že tičal nož v srce.

Obsojena sta bila ravnatelj gozdne uprave v Loznici in njegov ekonom, ker sta odprla zasebno pismo blagajnika iste uprave. Ekonom je bil namenj v Tuzlo, pa mu je blagajnik oddal pismo za nekega tamkajšnjega trgovca. Ker sta pa ravnatelj in ekonom, ki sta si bila v sorodstvu, rada stikala za pregrehami blagajnika, sta odprla pismo misleč, da gre za kakšno podkupnino. Ko je blagajnik stvar ugotovil, ju je tožil. Ekonom je bil obsojen na sedem dni zapora, ravnatelj pa mora plačati večjo denarno kazn.

Vlomilsko družbo, ki ji je načeloval dijak kmetijske šole, so prijeli v Piskavicah pri Banjaluki. Najprej je bila neke noči popolnoma izropana trgovina sredi vasi. Kmalu zatem so se vlomi začeli kar vrstili. Oblasti vlomilec niso mogle priti na sled. Dolge vrste vlovov je bilo treba, da so sploh mogli osumiti Slavka Klečalina, dijaka kmetijske šole. Končno so pri zaslišanju v njem odkrili pravega zločinca.

Po en dinar in pol prodajajo na trgu v Karlovcu kilogram sira kmetice iz okolice. Doma imajo preveč mleka, ki ga ne morejo prodati nikamor. Zato so začele doma delati sir in ga nositi na trg. Čeprav dobe za sir borne dinarje, vendar ga nosijo velike količine prodajat. Vse sir, kar ga prinese na trg, se kmalu prodaja.

Drva so se v Belgradu izredno podražila. Prodajalci so navili cene, ker so pač hoteli izrabiti sezono hudega mraza tudi zase. Doživeli so pa prav nasprotno. Ljudje so začeli kupovati rajši premog, ker s tem mnogo prihranijo na denarju.

Vsa vas se je tepla v nedeljo v vasi Čubure pri Prokuplju. Košček njive je bil kriv, da so se ljudje že dolga leta kregali in tožarili. Eni so rekli, da pripada njim, drugi pa so ga pripisovali sebi. Ko so v nedeljo dopoldne odšli bratje Stojanoviči na sporno njivo in začeli orati, so s seboj pripeljali večjo družbo, ki je bila oborožena s sekirami, koli in puškami. Komaj so začeli njivo orati, je že prišla druga nasprotna skupina in začela preganjati prvo. Vnel se je krvav boj, v katerega so potem posegli skoraj vsi vaščani. Preko ene ure so pokale puške. Na bojnem polju sta obeležala težko ranjena dva moška, večje število pa je bilo več ali manj poškodovanih. Ko so prišli orožniki napraviti trs, niso od kmetov ničesar izvedeli. Več, ki so bili lažje ranjeni, so se potuhnilo.

Pesem narodov — jetništvo in svoboda v vefilmu

Velika iluzija (La grande illusion)

Film v nemškem francoskem in ruskem jeziku.

KINO MATICA Tel. 21-24

Od jutri dalje!

Najnovejši žurnal. — Barvasti film »Črni pajk«

Odkup Prešernove rojstne hiše

Osnovni se je poseben odbor, ki se preko banske uprave obrača na vso slovensko javnost

Ljubljana, 19. jan.

Hvaležen narod skuša ohraniti vse, kar ga spominja na življenje in delo velikih mož. Tudi Slovenci smo ves čas, odkar znamo ceniti veličino Prešernovo, skrbno shirali vse, kar je bilo v zvezi s Prešernovim življenjem in njegovim delom. Iz te želje, da bi se poznejšim rodovom ohranil kar mogoče nepovržen in vseh spomin na Prešerna, se je rodila tudi misel, da bi bilo treba njegovo rojstno hišo, ta pristni gorenjski kmečki dom, odkupiti in jo preurediti v majhen Prešernov muzej. Kajti hiša je že stara in je nevarnost, da bi ob morebitni prezidavi izgubila svojo prvotno obliko. Prešernova rojstna hiša leži skoraj v središču tujskega prometa v Sloveniji, tudi nešteti učenci vseh šol jo prihajajo leto za leto obiskovat. Umestno je torej, da ohranimo Prešernovo rojstno hišo kar mogoče takšno, kakor je (oziroma kakršna je bila ob Prešernovem času) in da napravimo tudi njeno notranjščino lahko dostopno za vsakogar, ki si hoče ogledati kmečki dom iz časov Prešernove mladosti, tisto »hišo očetov«, v katero so se povračale pesnikove misli s takim domotožjem.

Te misli in želje so vodile Prešernovega rojaka in oddaljenega sorodnika pisatelja Fr. S. Finžgarja, da je skupno z nekaterimi odličnimi predstavniki našega kulturnega življenja osnoval odbor za odkup Prešernove rojstne hiše. Ta odbor tvorijo: rektor ljubljanske univerze dr. Rado Kušej kot predsednik, pesnik Oton Zupančič kot zastopnik PEN-kluba, prof. dr. Fran Kidrič kot zastopnik Znanstvenega društva in kot raziskovalec Prešernovega dela, dr. Lovro Sušnik kot načelnik prosvetnega oddelka banske uprave, dr. Dragotin Lončar kot predsednik Slovenske Matice, dr. Fr. Ks. Lukman kot predsednik Leonove družbe, prof. France Koblar kot zastopnik Slovenskega pisateljskega društva in pisatelj Fr. S. Finžgar kot odborov blagajnik. V Prešernovi rojstni hiši gospodarijo sedaj potomci Prešernove sestre, poročene Vovk. Sedanja lastnica doma (vdova z 8 otroki) je pripravljena prodati Prešernovo rojstno hišo in malo sveta okoli nje omenjenemu odboru s pogojem, da ji odbor sezida v bližini novo hišo in plača nekaj odškodnine za odstopljeni svet.

Odbor je na to pristal in je napravil naslednji načrt:

V bližini Prešernove rojstne hiše se zgradi novo stanovanjsko poslopje, Prešernova rojstna hiša se pa popravi kar mogoče v prvotni obliki, opremi se s pohištvo in slogu iz Prešernovih

časov in uredi se v njej majhen Prešernov muzej. Tudi okolica se primerno preuredi. V hiši bi stanoval samo oskrbnik. Hišo samo bo pa izročil odbor v last dravski banovini, ki je pripravljena hišo prevzeti v svojo last in jo oskrbovati.

Izvedba tega načrta bi zahtevala okroglo 200.000 din. Kdo naj zbere ta denar?

Odbor je odklonil misel, da bi skušal dobiti ta denar iz javnih sredstev, to se pravi, da bi prosil za podporo državo, banovino, občine itd. Počastitev, ki jo hočemo izkazati pevcu-mojstru, je neprimerno lepša, če jo izkaže tako rekoč ves narod povsem prostovoljno, ne s prispevki, ki jih narod zbira v obliki darov, ampak s prispevki, ki jih nareka samo hvaležno priznanje. Tako zbiranje prispevkov je obenem tudi najmočnejša popularizacija vse zamisli.

Zato je odbor sklenil naprositi preko banske uprave vse učence in učitelje vseh šol v dravski banovini, da zbero z združenimi močmi potrebni denar. Računal je takole:

Samo v šolah, ki spadajo pod prosvetni oddelek, je 197.108 učencev. Če pritegnemo še univerzo, bogoslovno učilišča in strokovne šole, podrejene kmetijskemu oddelku in oddelku za trgovino, obrt in industrijo, dobimo okroglo 200.000 učencev. Če da povprečno vsak učenec 1 dinar, je zbran potrební denar. Ker pa želi odbor, da se k temu dinarju nikdo ne sili, ampak da so vsi prispevki res prostovoljni, je umljivo, da ta ali oni od siromašnih učencev ne bo nič prispeval. Zato naj pa tisti učenci, ki lahko več dajo in ki se tudi zavedajo velikega narodnega pomena te zbirke, s pomočjo staršev prispevajo za dva, pet, za deset in več siromašnih tovarišev. Že zaradi zgleда, ki ga dajo učencem, se vabijo tudi učitelji, naj k zbirki prispevajo po svoji uvidenosti in gospodarski možnosti. Na ta način pa kraljevska banska uprava doseči, da bi vsaka šola (učenci in učitelji skupno) res zbrala toliko dinarjev, kolikor šteje učencev.

Kdaj naj se prične z zbiranjem? Dne 8. februarja 1938 bo obletnica Prešernove smrti. Za zbiranje naj se porabi mesec februar in prva polovica marca 1938.

Če bi zbrana vsota bila večja, nego je za izvršitev omenjenih načrtov potrebna, se bo preostanek porabil za vzdrževanje hiše.

Naj zbirka dokaže, da je po pravici trdil Prešeren, da so mladeniči naš in da je ni take mladenke, kot naše je krvi dekle.

Iz športne krošnje

Avstrijsko prvenstvo v umetnem in histroinm drsanju, ki je bilo v nedeljo ob zelo slabih vremenskih razmerah, je dalo sledeče rezultate: Hitrostno drsanje: 1500 m Stiepl 2:51,5, 2. Löwinger 2:55,1, 3. Taslet 2:58,5; na 10.000 m pa Stiepl 22:19,4, 2. Leban 25:04,1, 3. Löwinger 25:42,6. Te tekme so bile v Celovcu. V Seefeldu pa je bilo prvenstvo v umetnem drsanju za ženske. Zmagala je Patzinger Ema z 351,26 točkami, 2. Niesenberger 328,66 točk, 3. König 319 točk. Kot primer navajamo še norveško prvenstvo v umetnem drsanju: na 1500 m Haraldsen 2:21,9, 2. Egnestangen 2:22,2, na 10.000 m pa Vangberg 18:00,3, 2. Mathiesen 18:01,5.

Novi priznani evropski rekordi. Mednarodna lankootletška zveza je v Parizu priznala naslednje evropske rekorde, ki so bili postavljeni po olimpijskih igrah v Berlinu: 100 m Strandberg (Švedska) 10,3 sek., skok v daljavo: Long (Nemčija) 7,90 m, skok v višino: Kotkas (Finska) 2,04 m, met krogle: Wölke (Nemčija) 16,60 m, met kopja: Maltä Järvinen (Finska) 77,23 m, met kladiva: Hein (Nemčija) 57,22 m. Pri ženskah pa: 80 m zapreke Burke (Anglija) 11,6, skok v daljavo: Kraus (Nemčija) 5,96 m, skok v višino: Ratjen (Nemčija) 1,65 m.

Ob isti priliki je Nemčija stavila tudi predlog, naj se organizira lankootletski dvoboj med reprezentanco Evrope in Amerike 10. in 11. septembra v Berlinu. Dvoboj bi obsegal ves olimpijski program z izjemo maratonskega teka, desetboja in hoje. Vsaka stranka naj bi postavila po dva tekmovalca za vsako disciplino.

Sedem nasvetov smučarjem. Umetnost smučanja ne obstoji v tem, da si izmišljamo vedno nove like, kot pri umetnem drsanju, ampak v tem, da znamo vse svoje znanje uporabljati na najrazličnejšem terenu, ob vsakem snegu in tudi v največji brzini. Vsako gibanje in vsak lik, ki ga naredimo na smučeh, je gibanje vsega telesa. Vsako drugačno gibanje spravi smučarja iz ravnotežja. Vsaka naravna kretnja ima svoj začetek v težišču in šele od tu se prenaša na vzven. Vsaka kretnja mora biti v soglasju z naslednjo, kajti na ta način z najmanjšo uporabo moči dosežemo največji učinek. Vsako naravno gibanje nastane tako, da se napne le en del mišičja, dočim se drugi del sprosti. Vsako gibanje na smučeh je odvisno od občutka drža telesa. Končno še to: smučar se ne more naučiti vsega od smučarskega učitelja. Skoraj prav toliko se mora naučiti sam od svoje okolice in od kraja, v katerem smuča.

Odhod naše reprezentance v London

Danes odpotuje iz Zagreba pet najboljših igralcev za namizni tenis v London, kjer se vrši svetovno prvenstvo v namiznem tenisu v dneh od 24. do 29. januarja. Reprezentanca je sestavljena takole: Marinko (Hermes, Ljubljana), Heksner (HASK, Zagreb), Heršković (Makabi, Zagreb), Stein (ZDK, Zagreb), Ratković (Oranija, Zagreb). Naši igralci bodo nastopili kot poamezniki, v igri v dvojce in kot moštvo.

Po svetovnem prvenstvu bodo naši reprezentativci nastopili v Liegeu v dvoboju proti Belgiji. Dalje bodo nastopili še v Bruxellesu, v Krefeldu (nemško prvenstvo), dalje Aachenu, Kölnu, Frankfurtu, Nürnbergu ter v Češkoslovaški in Avstriji. Po programu, ki je izredno velik, se vrnejo domov šele po 15. februarju.

Vremensko poročilo

»Slovenska doma«

Po stanju danes ob 7 jutraj

Kraj	Barometer	Temperatura	Relativna vlažnost	Veter	Pada-vine
	sko stanje	na jutro	na jutro	(smernost)	m/m vrsta
Ljubljana	763,9	-2,0	64	92	mg, 10
Maribor	763,2	-4,0	80	83	0
Zagreb	762,8	-3,0	54	90	10
Belgrad	760,5	-2,0	70	95	10
Sarajevo	763,1	-3,0	70	95	10
Skopje	—	—	—	—	—
Split	761,9	-5,0	90	70	10
Kumbar	761,2	-5,0	100	70	10
Rab	761,8	-5,0	70	90	10
				SSE,	3,0 dež

Vremenska napoved: Megleno, hladneje, čez dan večinoma jasno vreme. Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večera do danes: Večera je prevladovalo do 8 oblačno vreme, od 8.30 do 11 je bilo večinoma jasno, ostali čas pa je bila oblačnost spremenljiva. Zvečer in ponoči je bilo popolnoma jasno in redka nizka megla. Najnižja temperatura na aerodromu -4,6°C.

Ljubljana danes

Koledar

Danes sredo, 19. januarja: Kanut, muč.
Četrtek, 20. januarja: Boštjan.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

KINO MATICA 21-24

Nepreklicno zadnjikrat!

BELI JORGOVAN

Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri

Najnovejši žurnal! Barvasti film »Črni pajk«.

Ljudska univerza v Ljubljani. Kaj je sociologija, je naslov predavanja univ. prof. dr. Evgena Spektorskega, ki se bo vršilo drevi ob 20 v mali dvorani filharmoničnega društva (kino Matica). Vstop prost.

Prosvetno društvo Trnovo. Na VII. prosvetnem večeru drevi ob 8 v društvenem domu, Karunova ulica 14, bo imel zanimivo predavanje o perecih vprašanih ljubljanskega mesta župan g. dr. Juro Adlešič. Vabimo vse člane in prijatelje, da se prosvetnega večera udeležijo polnoštevno. Odbor.

Moški odsek šentpetrškega prosvetnega društva vjudno vabi k predavanju, katero se vrši danes zvečer ob 8 v društvenih prostorih.

Pripravljalni tečaj za srednješolce, ki ga vsako leto organizira Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov, se bo letos pričel 3. februarja na II. drž. realni gimnaziji. Vpisovanje bo 31. januarja in 1. februarja od 3—6 v naših prostorih na istem zavodu. Cena za 3 ure pouka tedensko znaša 90 din mesečno. Vpisnina 10 din. Vse nadaljnje informacije dobite vsak dan od 10 do 12 v društvenem lokalu, Krakovska ulica 35. — Odbor DBPK.

Društvo »Tabore« bo priredilo jutri v četrtek 20. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice II. literarni večer primorskih pesnikov in pisateljev. Odlomke iz svojih del bodo recitali osebno gg.: Pahor Jože, Cerkevnik Angelo, Kojančič Karlo, Širok Albert in Kosmač Ciril. Najnovejše in še neobjavljene stvari gg. dr. Alojzija Gradnika in dr. Iva Šorlija, ki sta osebno zadržana, bo recital g. Silverster Škerlič.

Strokovno predavanje o sadnih škodljivcih priredi Podružnica SVD za Šiško v četrtek 20. t. m. ob pol 20 v prostorih »Stare šole« na Celovski cesti 99. Predaval bo predsednik g. Žaček.

Kaj napravi iz mladega človeka slaba literatura, slabo časopisje, slabi filmi in predstave, Vam nazorno pove akcijska drama iz modernega sveta: Pesem svete noči. Ponove jo v nedeljo 23. jan. ob 5 popoldne Veliki Frančiškovi križarji v frančiškanski dvorani.

Baročna sonata še ni imela te oblike, kot jo poznamo danes pod tem imenom in kot jo je ustvarila žele klasika. Prvotno se je (v 16. stol.) nazivala vsaka skladba, ki je bila namenjena za same instrumente, sonata (sonare) v nasprotju z vokalno skladbo — cantata (cantare). Zgodnje baročni italijanski mojstri so to obliko po svoje izdelali in jo uporabljali zlasti za solistične instrumente. Tako violinsko sonato F. M. Veracinja bo s sebi lastno sposobnostjo za življenje v različne stilne vrste podal na koncertu v petek 21. t. m. dunajski virtuoz Karl v Baltz. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20

Sreda, 19. jan.: »Pesem s cestec. Red Sreda.
Četrtek, 20. jan.: »Firmac. Red Četrtek.
Petek, 21. jan.: Zaprtlo.
Sobota, 22. jan.: »Veronika Deseniška«. Izven. Proslava 60letnice g. Otona Zupančiča.

★

Premiera nanovo naštudirane Zupančičeve tragedije »Veronika Deseniška« se bo vršila v soboto, dne 22. t. m. kot predstava izven abonmana. Tragedija obsega pet dejanj (7 slik). Dejanje se stopnjuje iz mirne idile na deseniškem gradu v dramo in tragedijo, ki se razvije s prihodom Veronike v Celje, kjer se izpolni njena usoda. Mojštrici Zupančičevi stihni so posebno močno in učinkovito sredstvo, ki zrcali značaje in misli posameznih ljudi. Naslovno vlogo bo igrala ga. Mira Danilova. Režiser: Ciril Debevec.

Opera. — Začetek ob 20.

Sreda, 19. jan.: Zaprtlo.
Četrtek, 20. jan.: »Helte« (Smagadno srce). Krstna predstava operete. Premiera. Premierski abonma.

Petek, 21. jan.: ob 15: »Ero z onega sveta«. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 10 din navzdol. Debut gđc. Vali Hajbalove.

Dobro knjigovodstvo...

...dober gospodar

Zato: »All-right« knjigovodstvo

Oton Stiglic

Organizator Ljubljana

Aleksandrova 4/II, Telefon 39-09

Skupina naših primorskih rojakov si je pri neki izmed južnoameriških držav izposlovala dovoljenje za stalno naselitev. Dobili so velik kompleks plodne zemlje na ravni, ki leži 2500 metrov nad morjem. V tej višini vlada vse leto pomlad. Dosegljenci si bodo ustanovili zadrugo, ki bo skušala pridelovati kavo, kakav, riž, sladkorni trs, tobak in tudi industrijske ter zdravilne in aromatične rastline.

„Krvoločni psi, strojnice in G.P.U.“

preganjajo ruski narod

Anglež Malcolm Muggeridge je v londonskem časopisu »Daily Telegraph« objavil zanimiv članek o sovjetski Rusiji. Povod za to pisanje je dala neka knjiga, ki jo je napisal Lyon, v kateri daje pisec duška svojem globokemu razočaranju nad sovjetsko državo. Muggeridge v svoji oceni te knjige pravi, da bi nasilstva in licemerstva sovjetskega režima že po njegovih lastnih delih in po potrdilu velikega števila različnih osebnosti, ki so doživele grenko razočaranje, morali biti razumljivi vsem, ki imajo ušesa, da poslušajo. Sam Lyon — tako piše Muggeridge — se je moral o sovjetski Uniji prepričati, kako je vse sama gola prevara. Vse zlo, ki ga je pretrpel prej v New Yorku, ga je doletelo zopet v Moskvi in sicer še v večji meri. Agitiranje, ki mu je bilo poverjeno in ki se ga je oprijel z velikimi nadami, je bilo čisto navadna laž. Eno tiranstvo je bilo zločin, na njegovih razvalinah pa je zrastle druge, še bolj okrutne.

Na koncu svoje knjige navaja Muggeridge nekaj besed, ki jih je Lyon napisal sam in v katerih pravi, da je »sovjetsko Rusijo zapustil z občutkom, da tam zapuša narod tlačanov, ki ga preganjajo krvoločni psi, strojne puške in smrtno obsodbe. Meje so zastrazene, da ljudstvo ne bi moglo preko njih zbežati v tujino. Način in

sistem, kako v Rusiji izdajajo dovoljenja za potovanje, onemogočajo svobodno gibanje celo v mejah svoje države. Številne odredbe in grožnje služijo zato, da se uravnava javno življenje v mejah, ki jih dopušča sovjetska vlada. Oklenili so razum, vsako težnjo, da si kdo pridobi čim večje duševno obzorje, pa kaznujejo kot krivoverstvo.

Kako boljševiki ropajo cerkvena posestva

Poljsko časopisje je objavilo nekaj člankov, napisanih v ruskem »Brezbožnik«, uradnem glasilu Zveze brezbožnikov, ter iz njih posnelo tudi podatke, ki pravijo, da je bilo od izbruha komunistične revolucije v Rusiji zaprtih 673 samostanov. Na ta način so se sovjetske oblasti mogle polastiti 1.655.080 ha zemlje in zaplenile za nekaj nad 4 milijarde rubljev denarja. Dalje je prišlo iz samostanske v državno posest 84 veleposestev, 456 mlekar, 802 živinorejskih zadrug, 1112 manjših posestev, 311 čebelarstev, 704 dobroteljskih domov, 277 zdravilišč in otroških bolnišnic. Vojaški komisariat je zasedel 188 bivših samostanskih zgradb, drugi komisariat pa so se polastili še drugih 287 stavb.

Svetovni kongres „Delo in veselje“

bo letos konec julija v Rimu

Osrednji urad »Veselj« in delo v Berlinu je objavil program za svetovni kongres »Veselj« in delo, ki bo od 26. julija do 3. avgusta letos v Rimu. Prvi takšen kongres je bil leta 1932 v Los Angelesu v Ameriki, drugi pa leta 1936 v Hamburgu. Letošnji kongres se bo odlikoval po celi vrsti zanimivih predavanj, med katerimi bomo te-le naslove: »Razvoj in oblike raznih struj«, »Delo in veselje«, »Dele, prosti čas, in njuna časovna razporeditev«, »Ljudsko zdravje kot osnova vsakega gibanja«, »Sport in telovadba«, »Odhiti in dopusti«, »Delo in veselje v kul-

turi, v ženskem svetu in pri mladini«, ter »Delo in veselje kot sredstvo pametnega sodelovanja in sožitja med narodom. Na kongresu bodo govorili o vsem, kar so na tem področju dosegli v Evropi, Severni in Južni Ameriki in še po nekaterih drugih krajih.

Na tem kongresu bodo zares govorili, kakor se vidi iz navedenih naslovov predavanj, o važnih vprašanjih. Se boljša pa bi ta predavanja najbrž bila, če jih ne bi Nemci in Italijani preveč po svoje pobarvali, kar gotovo ni tako neverjetno.

Raj na zemlji

ni tako prazna beseda, kakor danes po tolikih sovjetskih ozir. komunističnih neizpolnjenih obljubah že vsakdo upravičeno misli. V Tihem oceanu leži namreč otočje Tonga, kjer ljudje ne plačujejo nobenih davkov, imajo brezplačne šole, brezplačno zdravniško oskrbo, izredno rodovitno zemljo in tako blago in zdravo podnebje, da bi človek res

kmalu pozabil, da je v dolini solz. Prebivalcev je na otočju samo 26.000. Izvažajo razno redko sadje in pri tem toliko zaslužijo, da imajo vedno okoli 100.000 šterlingov (23.800.000 din) presežka ali čistega dobička.

Otočje je odkril l. 1643 Tasman; 130 let pozneje ga je obiskal kapitan Cook in bil tako veselo presenečen zaradi izredne ljubeznivosti otočanov, da ga je imenoval »Ljubeznjivo otočje«.

200 milij. lir za novoporočence in otroke

Neizprosni boj proti „beli kugi“

Pred tremi leti je bilo v Rimu sklenjeno, da je treba na vsak način skrbeti za to, da število rojstev ne pade in da se na ta način italijansko prebivalstvo čim bolj pomnoži. S tem ukrepom so predvsem hoteli zadeti v živo tako imenovano »belo kugo«, ki je, čeprav še ne v tolikšni meri, kot n. pr. v Franciji, zagrozila tudi Italijanom. Vlada je v ta namen odobrila precejšnje vsote denarja za tiste, ki ne morejo stopiti v zakon zaradi siromaštva in za one, ki imajo veliko

otrok. Organizirala je številne skupne poroke, ki naj bi bile manifestacija neizprosne boja proti »beli kugi«. V treh letih je italijanska vlada izdala v ta namen nič manj kot 200 milij. lir. V zadnjih treh mesecih je poklonila ženinam in nevestam precejšnjo vsoto 10 milij. lir.

Pri nas pa včasih pravijo: »Zakaj se tak človek poroči, če vidi, da niti sam ne more živeti...«

Predsednik Roosevelt in katoliški pridigar

Združene države Amerike — Razdružene države sveta

Znano je, da Roosevelt zelo mnogo govori svojemu narodu in vsemu svetu po radiu. Prav tako pa se neprestano poslužuje radia znameniti katoliški pridigar Coughlin (Káglen), ki je zadnje čase začel neustrašno napadati tudi Rooseveltovo politiko. Zgodilo pa se je, da sta oba slavna moža imela svoje govore določene na isto uro. Coughlin je spoznal, da bi kljub svoji neizmerni priljubljenosti pri poslušalcih radia — in to je v Ameriki

vsaka hiša — vendar morda komaj polovica poslušala njega namesto Roosevelta.

Pisal je torej v Washington in prosil predsednika naj svoj govor preloži na kak drug čas. Roosevelt pa ga je prosil naj se raje on umakne. »Vi boste govorili samo Združenim državam Amerike, jaz pa razdruženim državam vsega sveta.« Nakar se je slavni pridigar vdal.

Tudi zločinci imajo včasih dobro srce

Gangster ni zločinec, pač pa „pošten trgovec“

Znameniti ameriški gangster Kid Tiger kljub svojemu 52 milijonom dolarjev, ki jih je prislužil s tihotapljenjem alkoholnih pijač, danes ne more najti na vsem svetu mirnega kotečka. Vse države so mu prepovedale vstop. Sedaj se je zatekel v malo gorsko republiko Andoro v Pirenejih, kamor mu pa naravne sile ne puste. Zapadlo je namreč toliko snega, da se ne more izkopati iz obmejnega francoskega mesteca, da bi prestopil mejo in si nekoliko oddahnil od strahovite gonje; postave pa je tako šibke, da je neverjetno, da bi mogel to storiti na smučkah.

In ta mož, ki je imel pod svojim poveljstvom 12.000 ljudi, 29 ladij, ki so mu jih seveda zaplenili, za katerega eno človeško življenje ni pomenilo nič — koliko jih je v raznih spopadih s policijo ali s svojimi tekmeči-tihotapci pobil ali dal pobiti — se je zaljubil v nesrečno 18 letno jetično dekletko in je pripravljen žrtvovati vse svoje milijone, da bi jo ozdravil. Na svoj primek »gangster« je pomoren, češ, da to nikakor ne pomeni zločinca, ampak poštenega trgovca, ki se zna za svoje dobro krepko postaviti in ga brezobzirno braniti pred nevednimi vsiljivci.

Knjižnica za slepce

V Leipzigu imajo Nemci nad vse zanimivo knjižnico, ki je namenjena slepcem. Ta ustanova je lansko leto — kakor poročajo nemški časopisi — pokazala velik napredek, kar se tiče povečanja števila knjig, namenjenih slepcem. Poleg tega se v Leipzigu tiskajo tudi številni časopisi, koledarji z bogato vsebino, radno sporedi v pisavi za slepce. Naraslo je tudi število bralcev, t. j. slepcev (iz časov svetovne vojne in drugih), ki pripadajo vsem slojem in stanovom.

Radio

Programi Radio Ljubljana

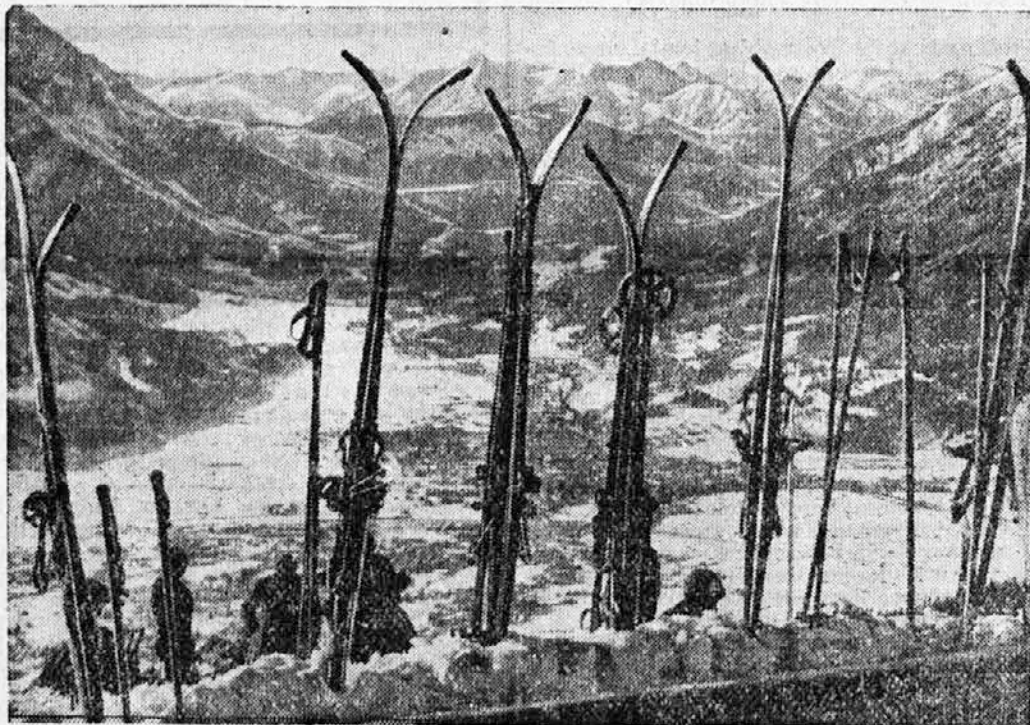
Sreda, 19. januarja: 12 Glasbene slike (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Havajski napravi (plošče) — 14.20 Vreme, borza — 18. Mladinska ura: Glasbene oblikovnice: »Rondo« (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40 Načrtno gospodarstvo sodobne Nemčije (inz. R. Kregar) — 19. Napovedi in poročila — 19.30 Nač. ura: Teoretičen in praktičen pomen jugoslovanske drame (dr. Djuro Dimović) — 19.50 Uvod v prenos — 20. Prepos iz opernega gledališča v Ljubljani — v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) — v II. odmoru: Napovedi poročila.

Drugi programi

Sreda, 19. jan.: Belgrad: 20. Klavir, 20.30 Humor, 21.30 Ork. konc. — Zagreb: 20. Ljubljana — Dunaj: 19.25 Puccinijeva opera »Dekle z divjega zapada«, 22.20 Plesna gl. — Budimpešta: 16. Opera, 19.30 Cig. orkester, 21.15 Jazz, 22.25 Operni ork. — 23.55 Plesna gl. — Trst-Milan: 17.15 Klavir, 21. Bizetova opera »Carmen« — Rim-Bari: 17.15 Ork. konc., 21. Simf. konc., 22.15 Igra, 23.15 Plesna gl. — Praga: 20.50 Ork. konc. — Varšava: 20. Zabavni konc., 21. Chopinove skladbe, 22. Ork. konc., 22.05 Lahka in plesna gl., — Königsberg: 19.10 Operna gl. — Hamburg: 19.10 Vojaška godba, 20.40 Zabavna glasba, 21.10 Schubertov godalni kvartet — Lipsko: 19.10 Orkester, citre in petje, 21. Sibeliusova IV. simfonija — Köln: 19.10 Plesna gl. in vojaška godba — Monakovo: 19.10 Vojaška godba, 21. Milan —

Sport tudi za najmanjše.

Odmor na soncu in snegu.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

98

Ko je končal in dvignil glavo, je zagledal pred seboj Perryja. Nasmehnil se mu je:

»Oh, kaj si že tu?«

»Mislil sem, da je poslal po mene sir Benjamin...«

Geoffrey je zapečatil pismo in ni nič odgovoril.

Cez čas je dvignil glavo in nekaj trenutkov gledal brata, toda na njegovem obrazu ni bilo niti sledu o kakšni nežnosti ali ganjenosti. Se nikdar v življenju ni imel samega sebe tako v oblasti, kakor v tem trenutku, ko je sam pri sebi sklenil, da za vsako ceno reši življenje bratu, kateremu je grozila poguba, če se udeleži naskoka v vrstah indijske brigade. Perry ni smel pod nobenim pogojem sodelovati v tem naskoku... ker... kdo ve, ali se bo z Balaklavskih višin sploh kdo vrnil živ...!

Zato je Geoffrey sklenil, da bo določil Perryja, naj nese njegovo sporočilo siru Charlesu...

A kljub temu je bil njegov obraz miren, z ledeno hladno, krvnimi besedami je govoril bratu:

»Nesi to pismo na vrhovno poveljstvo in počakaj tam nadaljnjih navodil!«

In izročil mu je pismo.

Perry ga je vzel in pri tem prebledel:

»Toda... slišal sem... da se naš polk pripravlja za napad... takoj... zdaj...«

»Da...«

Perry je začel jecljati:

»Torej... potemtakem...«

»Kaj?«

»Potem se... ne bom bojeval z vami...«

Glas mu je podhrtevalo od jeze in od žalosti.

»Izroči to pismo siru Charlesu Macefieldu!«

Perry je razburjen planil pokoncu in zavpil nad bratom,

ki je mirno sedel pred njim:

»Ti torej hočeš, da se jaz bitke ne udeležim! Ti mi hočeš to preprečiti?«

Geoffrey ga je s hladnim glasom, službeno, ustavil:

»Zdaj nisi v nobeni diplomatski službi, marveč častnik, ki je meni podrejen. Zdjaj si na fronti!«

Perry je še nekaj okleval. Ni mogel verjeti, da misli Geoffrey res tako hudo.

Zdjaj je Geoffrey dejal z odločnim glasom, ki je zvenel skoraj kakor grožnja:

»Kapitan Vickers! Da takoj izpolnite povelje, ki sem vam ga dal! Razumete!«

»In če se ne pokorim zapovedi?«

»Kapitan Vickers, potem boste prišli pred vojno sodišče zaradi nepokorščine v vojnem času...«

Perry je sklonil glavo, stisnil zobe in polglasno zamrmral:

»Razumem... Vem, kaj hočeš! Rad bi me za vsako ceno osramotil pred drugimi... in... pred...«

Geoffrey ga je zdaj naglo pogledal. Hotel je planiti pokoncu in ga objeti, hotel mu je zaklicati:

»Ne, Perry, hočem te rešiti. Zaradi nje! In ker te imam rad! Ker vaju imam oba rad! Ti ne smeš pasti! Ti moraš ostati živ in zdrav zaradi nje, razumeš! Mali moj Perry, srečno, zakaj midva se ne bova več videla, ne na Krimu, ne v Indiji, ne ob spomladanskih bregovih Temze...«

Toda ni dejal niti besede. Njegov obraz je ostal mrtev. Nepremično je stal za mizo in gledal brata, ki mu je vrgel prezirljiv pogled in odšel od njega brez pozdrava.

Brata Vickers sta se zadnjič videla...

Ko je Perry odšel iz sobe, je Geoffrey sklonil glavo.

To je bil od vsega morda najtežji udarec. Zadnji človek je

odšel od njega, mrzlo, brez besede...

Stresel se je in rad bi bil zaihtel:

»Zbogom, Perry... Zbogom, Elizabeta... Se malo, pa se bo vse končalo... In jaz bom ostal vojak... In bom umrl kot vojak... sam... v naskoku...«

VICKERS SE POSLAVLJA

Ni preteklo niti dobrih deset minut, kar je general Warrenton, poveljnik indijske brigade odšel iz svoje pisarne in že se je urno po vsem taboru vzdignil hrup in nemir...

Vojaki so drug drugemu klicali novico, da je treba vsak trenutek pričakovati povelja za napad. Novica o tem se je bliskovito naglo širila od šotora do šotora, od ene gručice vojakov do druge.

Nekateri niso hoteli verjeti na prvo besedo in so ježno šli naprej, če jim je kdo ves razburjen pravil o napadu. Kolikokrat so se po taboru širile take novice, pa ni bilo nikdar nič.

Nekateri se sploh niso zmenili za nemir in hrup in so še naprej posedali po starih zabojih, da bi si na jesenskem soncu malo pregrel stare in bolne kosti. Sonce po toliko sivih, deževnih dneh je človeku vendar tako dobro storilo!

Toda čez čas so tudi ti neverniki in lenobneži spoznali, da gre zares in da se tisti, ki so širili po taboru novico o naskoku, ne šalijo. Ko so videli, da častniki nemirno begajo sem in tja, od šotora do šotora, od barake do barake in od tam spet do hišice, v kateri je domoval sir Warrenton, so vedeli, da gre zares.

Kmalu nato so zapele trobente. Trobentači so na vseh koncih tabora klicali indijsko brigado na zbor.

Torej je bila resnica. Nazadnje, po tolikem čakanju in po toliko razočaranjih vendarle enkrat resnica! Prišlo je povelje za naskok na Baklavo!

Vse pa je pripravljanje o tem, da gre zares, prevzelo, ko je prihajal major Vickers v bojno opravi. Poleg njega je jahal trobentač, ki je trobil v zbor.

Vickers je nepremično sedel na svojem lepem konju in gledal v daljavo, kakor da nečesa pričakuje. Oči je imel napol zaprte, da je bil videti še bolj zamišljen in kar nekaj tuj vsemu temu tekanju in hrupu.